

แบ่งปัน
แลกเปลี่ยน
เรียนรู้

Issue 01

ความร่วมมือของชุมชน

คำนำ

สารบัญ

สวัสดีครับ คุณครู!

วารสารแบ่งปัน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข: CCT เล่มนี้กล่าวถึงความร่วมมือของทุกภาคส่วนในชุมชนที่สามารถช่วยเหลือ คุณนักเรียนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ดังที่กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาได้ออกแบบกระบวนการคัดกรองให้ผู้นำชุมชน เครือข่ายผู้ปกครอง และอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การลงพื้นที่เยี่ยมบ้าน ยืนยันข้อมูล ร่วมประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ก็ล้วนแต่เป็นไปเพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนในการพุ่มพักความฝัน ความหวังของนักเรียนทุนเสมอภาคไปในทางหนึ่ง เพราะอยู่ใกล้ชิดกับเด็กที่สุด และมีอิทธิพลในด้านต่างๆ ต่อชีวิตของพวกเขาเมื่อก้าวออกจากรั้วโรงเรียนไป

นอกจากนี้ยังมีเรื่องราวที่น่าติดตามอีกมากมายที่เชื่อว่าเมื่ออ่านแล้ว คุณครูจะอยากส่งต่อแรงบันดาลใจดีๆ เหล่านี้ให้เพื่อนครู รวมถึงคนในชุมชนใกล้เคียงอีกหลายคนได้รับต่อไป

ขอบคุณครับ คุณครู!

ที่ช่วยกันส่งต่อโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนทุนเสมอภาค

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

ชวนอ่านบันทึก จากการประชุม Creativity and Critical Thinking

ระหว่างการเดินทางไปประชุมกับองค์การ OECD ที่ลอนดอน ศาสตราจารย์-นายแพทย์วิจารณ์ พานิช ที่ปรึกษาคณะกรรมการ กสศ.และประธานคณะอนุกรรมการกำกับทิศทางโครงการ TSQP ได้จดบันทึกความรู้ประเด็นต่างๆเกี่ยวกับทักษะการคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ (Creativity Thinking และ Critical Thinking) ไว้อย่างน่าสนใจ กสศ. ได้รวบรวมมาเผยแพร่เป็นองค์ความรู้สำหรับคุณครูนักการศึกษาหรือผู้ที่สนใจได้อ่านโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เพื่อที่เราทุกคนจะได้นำไปต่อยอดความคิด พัฒนาอนาคตของชาติร่วมกันต่อไป

และนี่คือส่วนหนึ่งในเล่มที่เราหยิบมาให้คุณครูได้เห็นถึงความเข้มข้นของเนื้อหาและประเด็นที่ครอบคลุมถึงการดำเนินการจางวงการการศึกษาทั่วทั้งโลก

01 ใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือ

การศึกษาเพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นไม่ได้อยู่เพียงในห้องเรียนแต่โรงเรียน พ่อแม่ ชุมชนต้องร่วมมือกันให้เกิดสิ่งเหล่านี้ครอบคลุมไปถึงสภาวะแวดล้อมในการใช้ชีวิตของเด็ก ตลอด 24 ชั่วโมงในแต่ละวัน

02 ความคิดสร้างสรรค์และ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Creativity and Critical Thinking)

ความคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนทำกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดหลายๆ ด้านทั้งศิลปะและวิทยาศาสตร์ ทั้งด้านอารมณ์และเหตุผล

03 ยกเครื่องระบบการเรียนรู้

ไม่มองว่าโรงเรียนคือพื้นที่เดียวสำหรับการเรียนแต่ช่วยกันจัดระบบนิเวศที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กๆ ทั้งในพื้นที่ชุมชน โรงเรียน ครอบครัว พิพิธภัณฑ์หอศิลป์นิตยสาร งานกิจกรรม การแข่งขันระหว่างโรงเรียน โดยดึงเอาทั้งศิลปินและนักวิทยาศาสตร์มาร่วมในระบบนิเวศการเรียนรู้ของเด็กด้วย

04 โครงการพิเศษเพื่อพัฒนา Creativity and Critical Thinking

โครงการ Creative Ireland ของประเทศไอร์แลนด์ ใช้วิธีการเรียนรู้แบบองค์รวมด้วยการสร้างชุมชนที่สร้างสรรค์ขึ้นมาก่อน โดยให้เงินทุนจำนวนหนึ่งเพื่อให้ชุมชนจัดกิจกรรมด้วยตัวเอง เพื่อให้สภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นทางการในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเล่น ผ่านการใช้ชีวิตของเด็กและคนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง

05 ปฏิรูประบบการศึกษา เพื่อพัฒนานวัตกรรม

การที่จะนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้พัฒนาการเรียนการสอนได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือในการพัฒนาทักษะของคุณครูให้ดำเนินการตามวิธีการใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องได้ โดยต้องมีวิธีการวัดผล ประเมินผลลัพธ์ทั้งเป็นรายบุคคลและในภาพใหญ่ด้วย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันของแต่ละพื้นที่ วิชิตคิดแก้ปัญหาของพื้นที่หนึ่งอาจช่วยให้อีกพื้นที่ได้ตั้งรับทันไม่ต้องเจอปัญหาเดียวกันซ้ำๆ

06 หลักสูตรใหม่ๆ และการริเริ่ม ใหม่ๆ เพื่อพัฒนานวัตกรรม

มีการพัฒนาหลักสูตรและแนวทางจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ มากมาย ขึ้นอยู่กับรูปแบบ ความเหมาะสม และการเน้นความสำคัญต่อสิ่งต่างๆ ของแต่ละประเทศเช่น จีน ที่ใช้พื้นที่นวัตกรรมรวมพลังจากหลายภาคส่วน โดยให้ภาครัฐกิจเป็นแกนนำ ส่วนอินเดียที่เน้นการแก้ปัญหาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับโอกาสใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 รัสเซียเน้นการสร้างพลเมืองในยุคแห่งสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ต้องตรวจสอบสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ ไม่ยอมปักใจเชื่ออะไรง่ายๆ

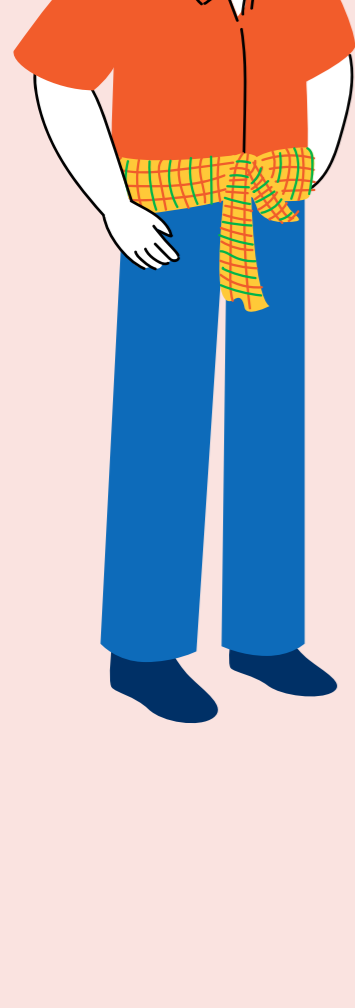
นี่เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น คุณครูสามารถดาวน์โหลด 'บันทึกจากการประชุม Creativity and Critical Thinking' ได้ที่

ประโยคคำถาม?

“เล่าความประทับใจ หรือสิ่งที่อยากปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิม เกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานในโครงการคัดกรองนักเรียนทุนเสมอภาคที่ต้องดำเนินการร่วมกับชุมชน”

ทำไมจึงต้องมีส่วนร่วม กับชุมชน

โรงเรียนกับชุมชนนั้นเป็นสิ่งที่ผูกพันกันอย่างใกล้ชิด เด็กก้าวเข้าสู่รั้วโรงเรียน เปลี่ยนสถานะจากลูกหลานของคนในชุมชนกลายเป็นนักเรียน เมื่อนักเรียนออกจากรั้วโรงเรียนไปกลายเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนทุนเสมอภาคจึงสำคัญอย่างยิ่ง ทำให้เกิดความร่วมมือนัดตั้งแต่ขั้นตอนการคัดกรอง การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ไปจนถึงการที่ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยโรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ

ทำอย่างไรจึงจะได้รับความร่วมมือ

นี่คือ 4 วิธีการง่ายๆ ที่คุณครูทุกคนนำไปปรับใช้ได้เพื่อให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนมากขึ้น โดยสามารถเลือกให้เข้ากับบริบทของแต่ละพื้นที่ได้ด้วยตนเอง

1 อธิบายเหตุผล

ชี้แจงความต้องการอย่างตรงไปตรงมา ถึงความจำเป็นที่ทางโรงเรียนจะต้องพึ่งพาความร่วมมือของคนในชุมชน ด้วยการกระเปาะบียง ข้อบังคับต่างๆ เกี่ยวกับ การดำเนินการ หรือนโยบายจากทางภาครัฐมาเป็นหลักฐานประกอบ

2 ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง

ดำเนินการเชิงรุก จัดกิจกรรมที่ชักชวนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเล็กๆ น้อยๆ ก่อน ในเบื้องต้น เพื่อหาแนวร่วมที่สนใจ เข้ามาเป็นกลุ่มคนต้นแบบก่อนจะขยายออกไปเป็นวงกว้างในเวลาต่อมา

3 สร้างแรงจูงใจ

สื่อสารข้อดีให้คนในชุมชนเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน ส่งผลดีต่อหน่วยงานราชการที่สังกัด ร้านค้าที่พวกเขาเป็นเจ้าของอย่างบ้าง รวมถึงทำให้ผู้ประกอบการเห็นว่าลูกหลานของพวกเขาได้รับประโยชน์อย่างไร

4 ชี้แจงขั้นตอน

ทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นเรื่องง่าย สะดวกสบาย ทำให้เห็นว่าแต่ละสิ่งๆ ไปเพื่ออะไร เป็นเหตุเป็นผลกันอย่างไร เพื่อให้ชุมชนเข้าใจ เปิดใจที่จะเข้าร่วม แล้วจึงสามารถนำวิธีการที่ได้เรียนรู้จากโรงเรียนไปปรับใช้ในงานของตัวเองได้มากขึ้น

เตรียมพร้อมสำหรับการเป็นครูเสมอภาค

ครูคัดกรอง เป็นชื่อเรียกสั้นๆ ที่กล่าวถึงครูประจำชั้น หรือครูแอดมินโรงเรียน ที่มีหน้าที่คอยสำรวจ ส่งข้อมูลของนักเรียนทุนเสมอภาคเข้าสู่ระบบคัดกรอง นักเรียนทุนเสมอภาคของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ครูคัดกรองจึงมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากครูทั่วไป ดังนี้

สมอง

คิดถึงความเป็นไปได้ใหม่ๆ ในการช่วยเหลือ และสนับสนุนให้นักเรียนทุนเสมอภาคมีทักษะชีวิต ทักษะอาชีพที่จำเป็นต่ออนาคต ผ่านการสร้างความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน

ตา

สำรวจความเป็นอยู่ยามลงพื้นที่เยี่ยมบ้าน สังเกตแววตา สีหน้าท่าทางของนักเรียนอยู่เสมอ

หู

รับฟังอย่างไม่ตัดสิน รับฟังอย่างตั้งใจ ฟังมากกว่าแค่ข้อมูล แต่จับน้ำเสียง ความรู้สึกของผู้พูดด้วย

ปาก

ระมัดระวังการใช้คำที่อาจทำให้นักเรียน หรือผู้ปกครองรู้สึกสะเทือนใจ หรือรู้สึกแยกับตัวเอง กล่าวพูด กล่าวแสดงความคิดเห็น ต่อรองกับข้าราชการท้องถิ่นได้อย่างเท่าเทียม เพื่อยืนยันสิทธิอันควรได้รับของนักเรียนทุนเสมอภาค

มือ

กล้าคิด กล้าทดลองลงมือทำ จนเห็นผลลัพธ์ คอยกวดขันเมื่อเชื่อเรียกคนจากหลากหลายภาคส่วนมาร่วมมือกัน พัฒนานักเรียนทุนเสมอภาค

หัวใจ

เอาใจเข้ามาใส่ใจเรา เปิดใจเพื่อเข้าใจ ข้อจำกัด หรือการตัดสินใจของบุคคลรอบตัว

เครื่องแต่งกาย

เลือกชุดที่สวมใส่แล้วรู้สึกสบาย เป็นตัวเองได้อย่างมั่นใจ ถูกต้องตามกาลเทศะ และเคลื่อนไหวได้อย่างสะดวก คล่องแคล่ว

สมาร์ทโฟน

ดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน "ปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน" หรือ "คัดกรองทุนเสมอภาค" เพื่อใช้บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุนเสมอภาค

ขา

ก้าวเดินอย่างมั่นใจ พร้อมบุกบันปหานักเรียนในพื้นที่ห่างไกลเพื่อให้นักเรียนมีชีวิตที่ดีขึ้น

พลังพิเศษและคุณลักษณะพิเศษเหล่านี้ ทำให้ครูคัดกรองพร้อมเสมอที่จะสร้างโอกาสดีๆ ให้กับนักเรียนทุนเสมอภาคได้รับโอกาสที่ดีที่สุด เท่าที่ครูคนหนึ่งจะทำได้ เราจึงขอเป็นอีกหนึ่งกำลังใจให้ครูคัดกรองกล้าคิด กล้าทำเพื่อโอกาสทางการศึกษาและโอกาสในชีวิตของนักเรียนทุกคน เดิมพลังใจให้ตัวเองและเพื่อนครูคัดกรองไปด้วยกัน

ชุดอุปกรณ์เยี่ยมบ้าน

เครื่องแต่งกาย

กะมิดกะเม่ง

สมุดโน้ต

น้ำดื่ม ขนมหขเคี้ยว

อุปกรณ์กันแดด กันฝน

แบบฟอร์ม us. 01

พิมพ์ลงบนกระดาษแข็ง

กล้องถ่ายรูป

รองเท้าสวมใส่สบาย

สมาร์ทโฟน

มีแอปพลิเคชัน ปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน หรือ คัดกรองทุนเสมอภาค

แบตเตอรี่สำรอง

เทคนิคการบันทึกข้อมูล ในระบบคัดกรองนักเรียน ทุนเสมอภาค

ติดตามข่าวสาร

ติดตามเพจการคัดกรองนักเรียนยากจน อยู่เสมอ ตั้งค่าให้เป็น See First หรือ เห็นโพสต์ก่อน

จัดระเบียบ

ตั้งไฟล์เดสก์ทอปที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนแต่ละคนแยกจากกัน เพื่อให้ง่ายต่อการอัปโหลดภาพระหว่างใส่ข้อมูล และป้องกันความผิดพลาด

จดบันทึก

จดบันทึกชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านสำหรับเข้าระบบคัดกรองฯ ไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ ง่ายต่อการใช้งาน

ทยอยใส่ข้อมูล

ทยอยใส่ข้อมูลตั้งแต่ช่วงเปิดระบบ ใช้วิธีการแบ่งเวลาในแต่ละวัน มาเติมข้อมูลแทนการกรอกข้อมูลช่วงกระชั้นชิดก่อนปิดระบบ

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

ขอความช่วยเหลือจาก Call Center ของกสศ. ได้ที่ 02-079-5475 กด 1 (ในวันและเวลาทำการ) หรือเฟซบุ๊กเพจ 'การคัดกรองนักเรียนยากจน'

เทคนิคการจัดประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา

- ### เตรียมพร้อม

เมื่อได้รับแผนการดำเนินการของแต่ละภาคเรียนให้นำเรื่องเข้าที่ประชุมของโรงเรียน ขอความร่วมมือจาก ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูท่านอื่นๆ ในโรงเรียนเพื่อวางแผนนัดหมายจัดการประชุมตามระยะเวลาที่ กสศ. กำหนด โดยการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาต้องประกอบด้วย ผู้แทนอย่างน้อย 5 ฝ่าย ดังนี้ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้แทนครูที่รับผิดชอบการคัดกรอง
- ### กระจายข่าว

กระจายข่าวให้ครูประจำชั้นทุกคนสื่อสารกับผู้นำชุมชน จนถึงผู้ปกครองเห็นถึงความสำคัญของประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ในระหว่างที่ไปเยี่ยมบ้านนักเรียนและให้ข้าราชการในชุมชนเซ็นรับรองข้อมูล อาจใช้วิธีการสอบถาม นัดหมายล่วงหน้าไว้ก่อน เพื่อให้ง่ายต่อการจัดประชุม
- ### เตรียมข้อมูลและเอกสาร

เตรียมข้อมูล เอกสารให้พร้อมตั้งแต่เนิ่นๆ วางแผนขั้นตอนการพูดคุย เพื่อให้การประชุมเป็นไปอย่างตรงเวลา กระชับ ตรงประเด็น ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาจัดการแบ่งเวลามาให้ได้

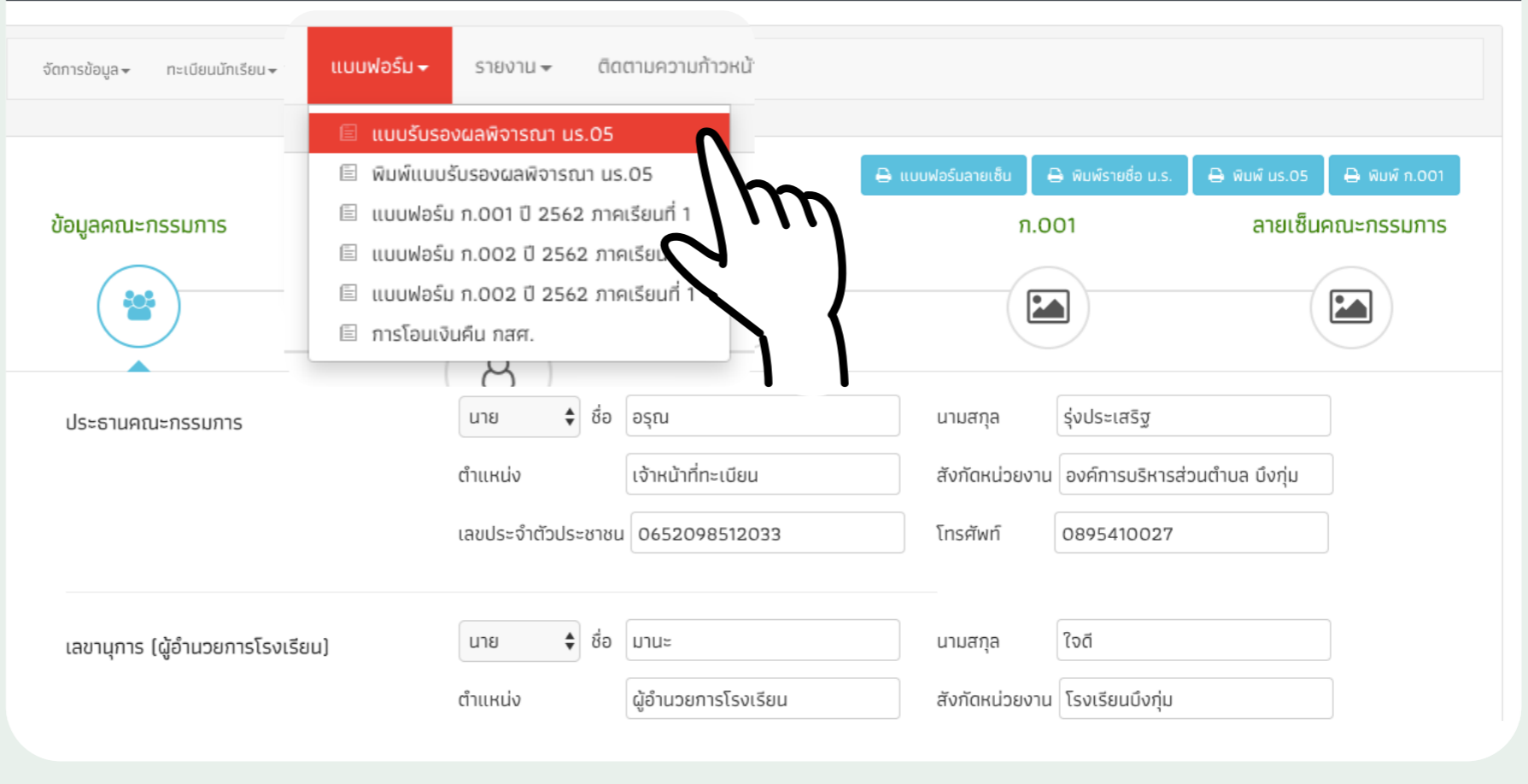

ขั้นตอนการบันทึกแบบรับรองผลการพิจารณาเพื่อรับเงินอุดหนุน (นร.05/กสศ.05)

เมื่อจัดประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อรับรองรายชื่อนักเรียนทุนเสมอภาคกลุ่มใหม่ และรับรองแผนการใช้จ่ายเงินในส่วนของสถานศึกษา (ก.001) เรียบร้อยแล้ว ครูแอดมินของโรงเรียนจะต้องบันทึกผลการรับรองรายชื่อนักเรียน (นร. 05/ กสศ. 05) และแผนการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษา (ก. 001) เข้ามายังระบบของแต่ละสังกัด

เข้าสู่ระบบ

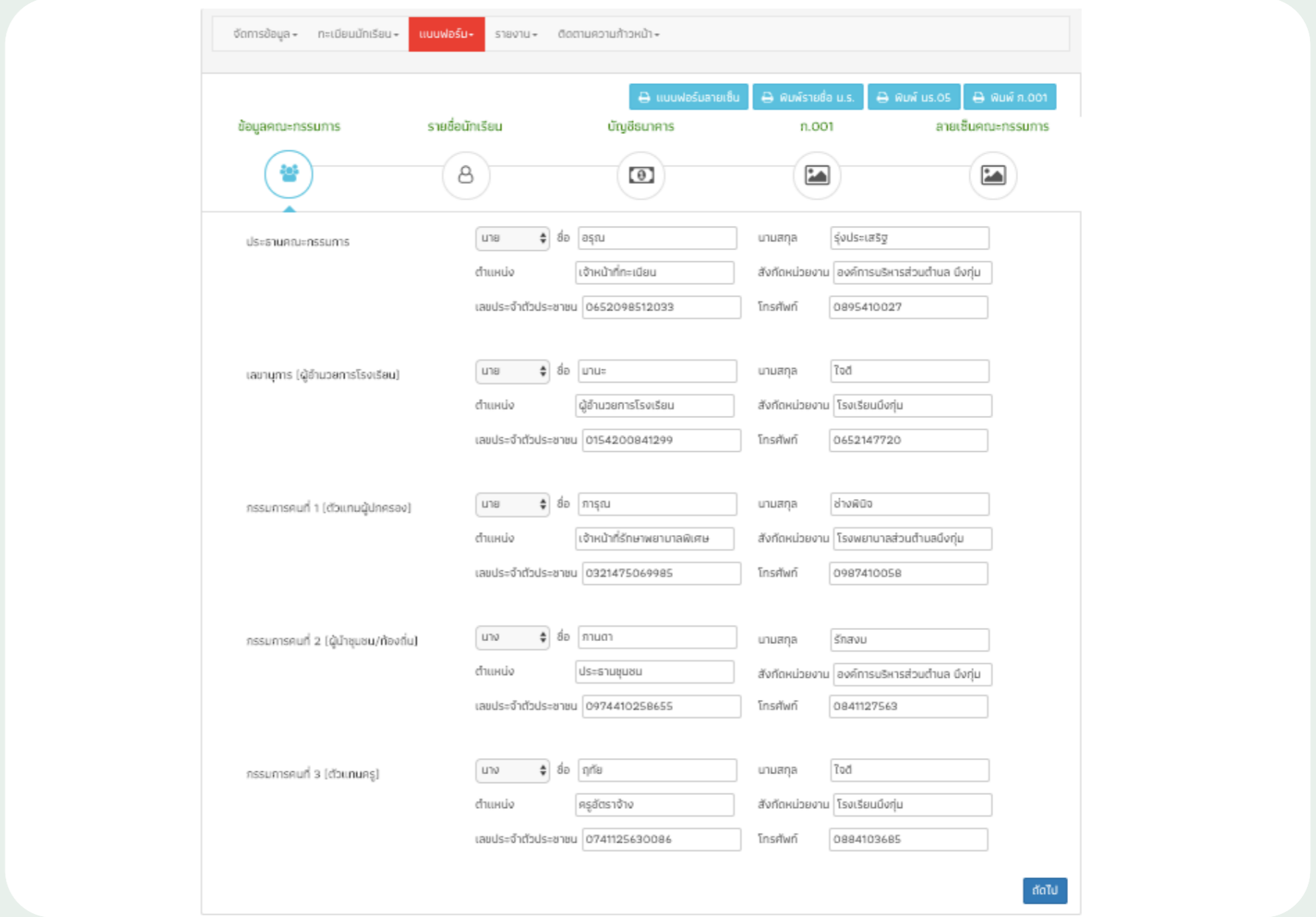
เลือกเมนู 'แบบฟอร์ม' > เลือก แบบพิจารณาผล นร. 05

ตรวจสอบรายชื่อนักเรียนทุนเสมอภาค กดเลือกผลการพิจารณาของคณะกรรมการสถานศึกษา และวิธีการรับเงินของนักเรียนแต่ละคนให้ครบถ้วน

1

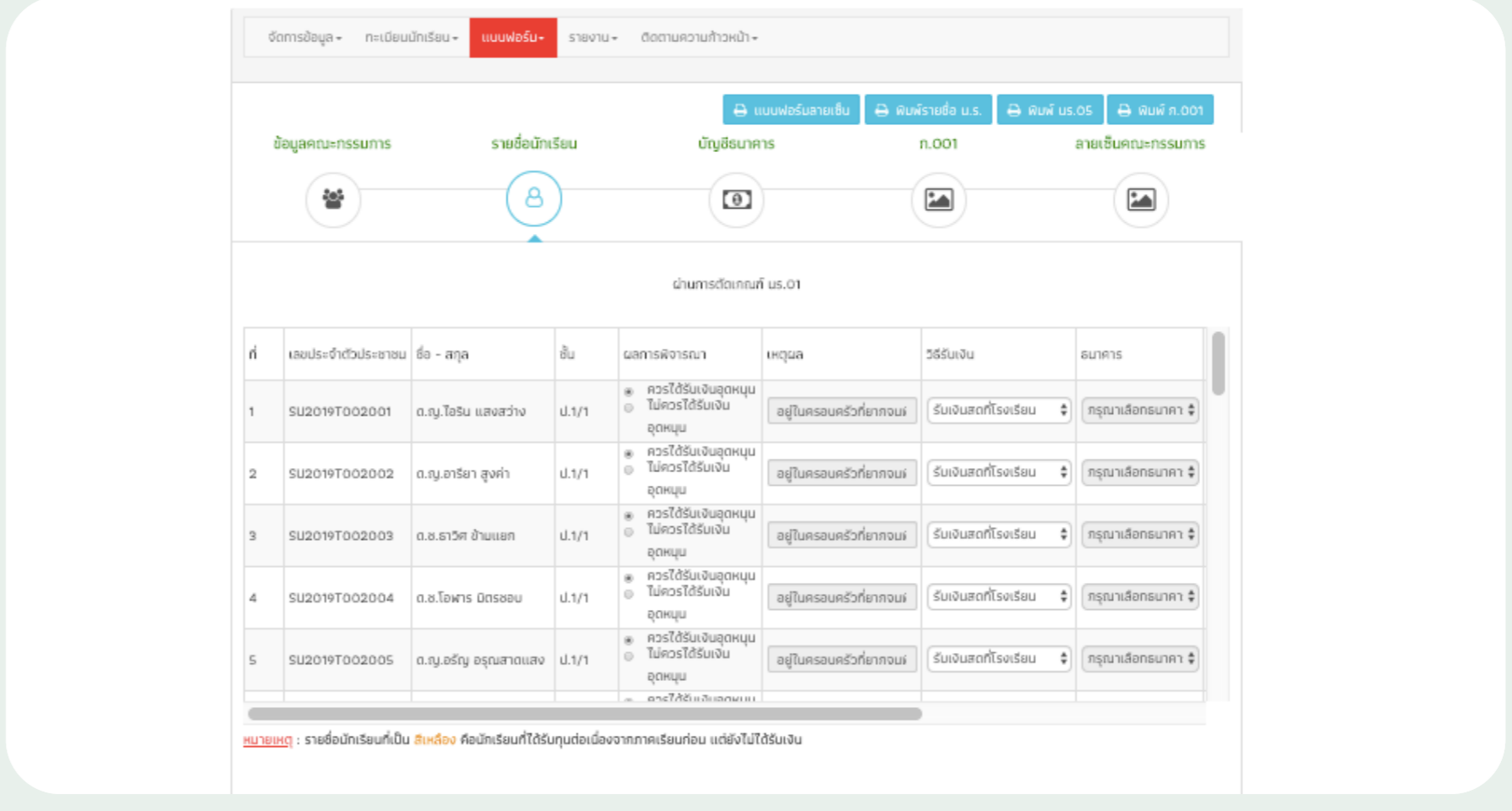
ข้อมูลคณะกรรมการ

กรอกข้อมูลรายชื่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้ครบถ้วน

2

รายชื่อนักเรียน

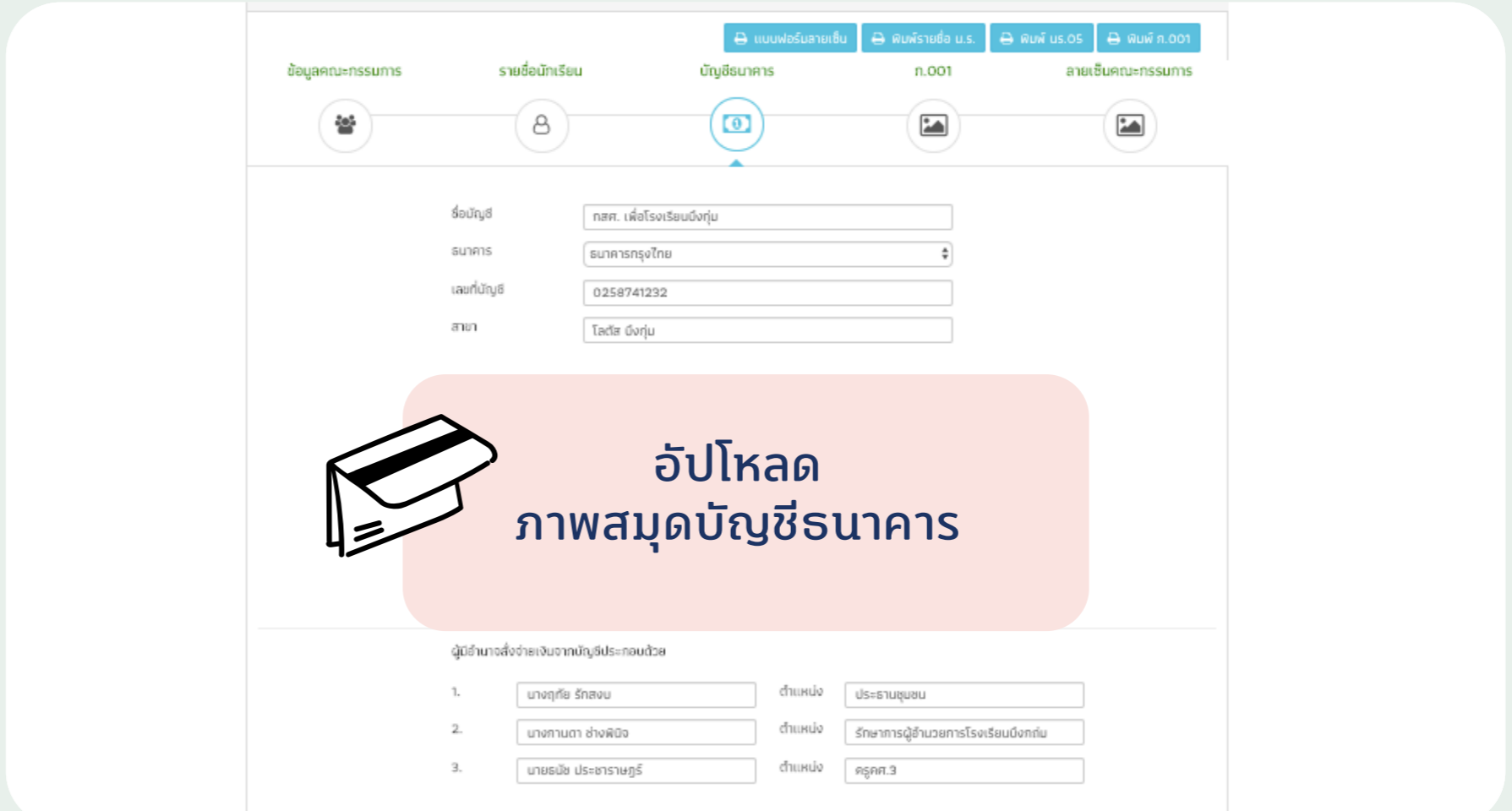

ตรวจสอบรายชื่อนักเรียนทุนเสมอภาค กดเลือกผลการพิจารณาของคณะกรรมการสถานศึกษา และวิธีการรับเงินของนักเรียนแต่ละคนให้ครบถ้วน

- รายชื่อนักเรียนที่เป็นสีดำ คือนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์นักเรียนยากจนพิเศษ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาการได้รับทุนเสมอภาคต่อไป
- รายชื่อนักเรียนที่เป็นสีเหลือง คือนักเรียนที่ได้รับทุนตั้งแต่ภาคเรียนที่ผ่านมา นักเรียนจะได้รับทุนต่อเนื่อง ไม่ต้องดำเนินการใดๆ

3

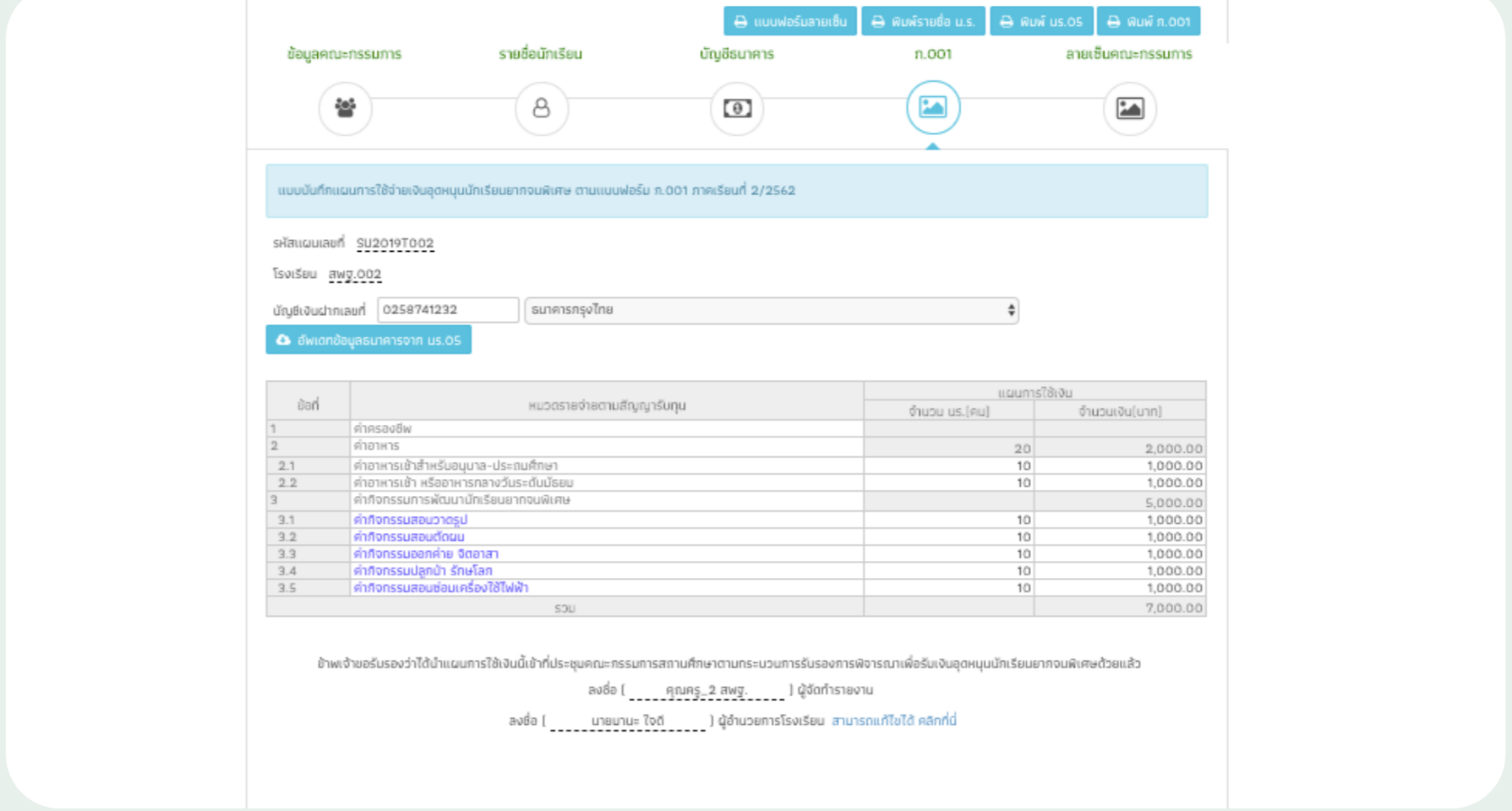
บัญชีธนาคาร

โรงเรียนที่ข้อมูลบัญชีธนาคารถูกต้อง หรือเคยได้รับเงินแล้วจะไม่สามารถแก้ไขข้อมูลบัญชีธนาคารได้

4

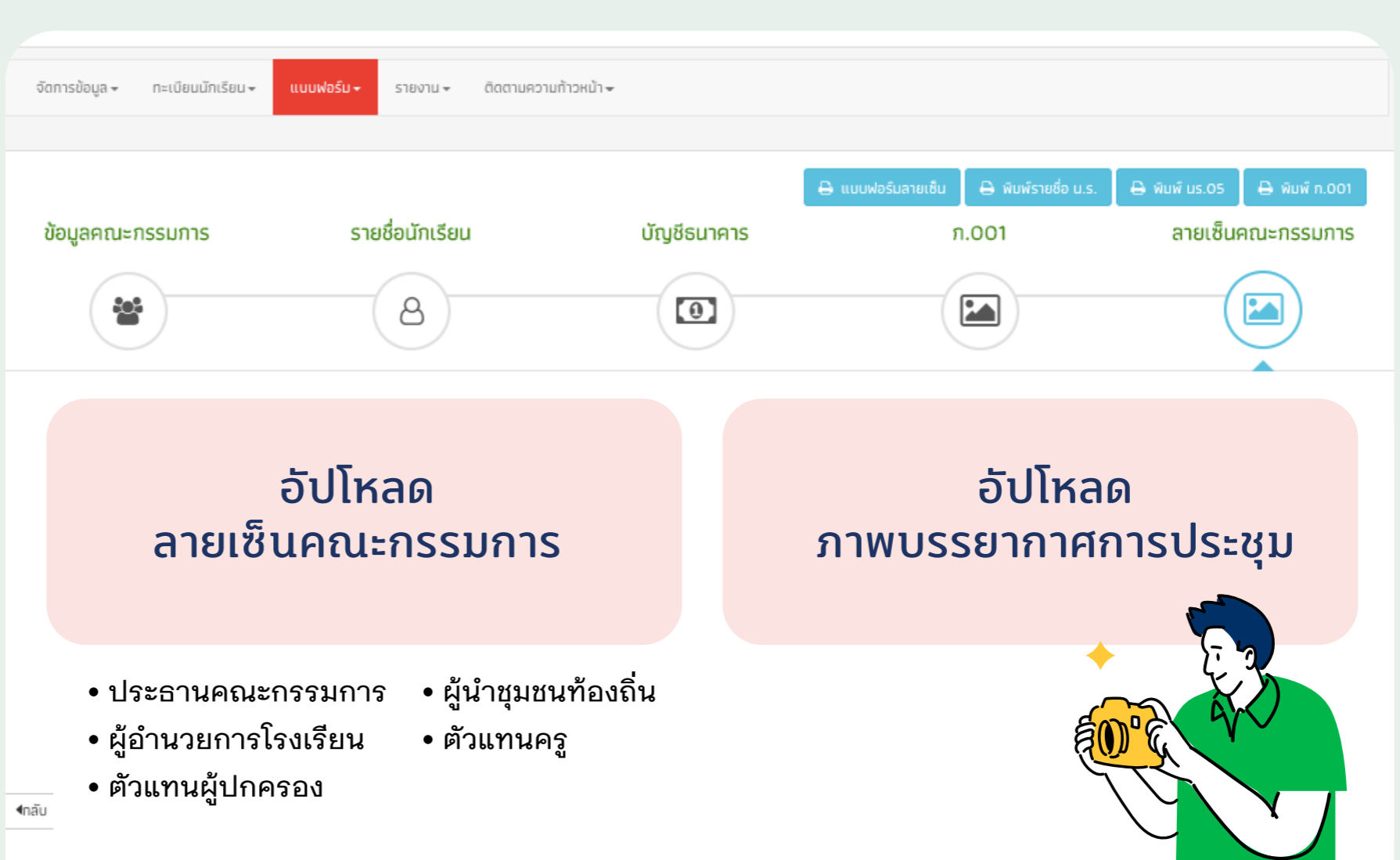
ก.001

บันทึกข้อมูลแผนการใช้จ่ายเงินส่วนของสถานศึกษาในแบบฟอร์ม ก.001

5

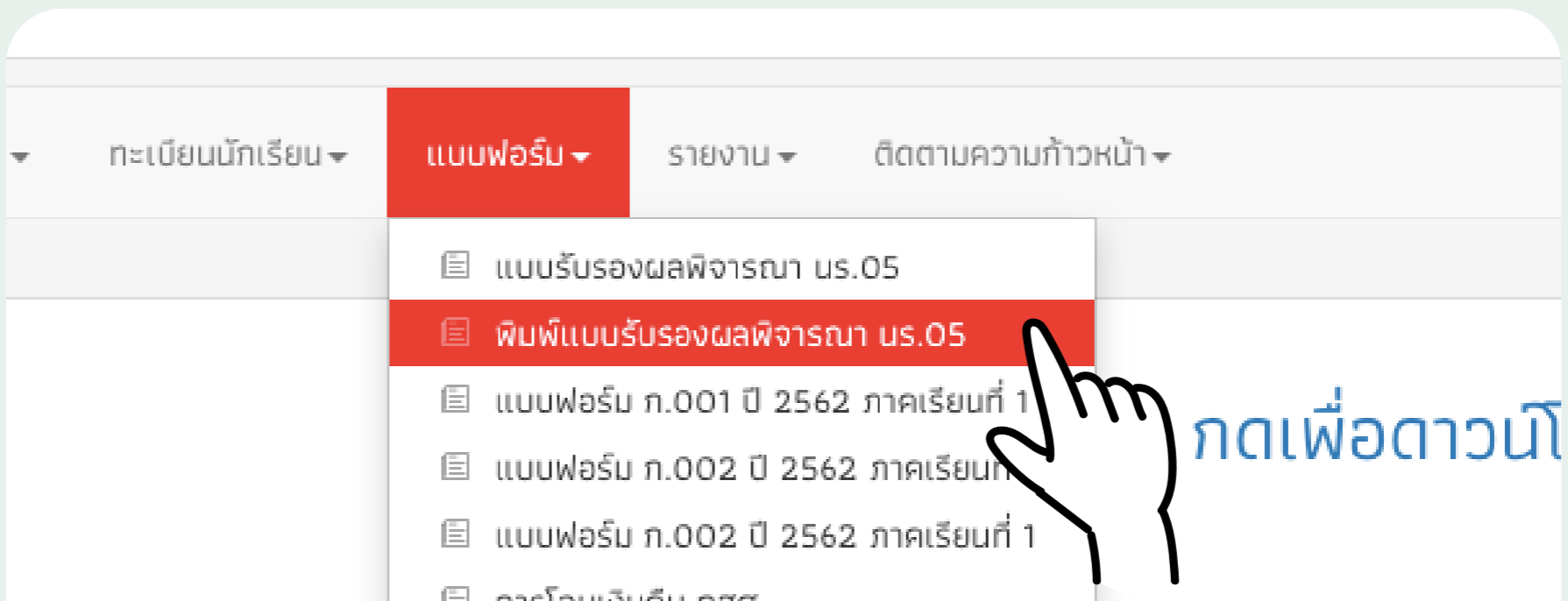
ลายเซ็นคณะกรรมการ

ดาวน์โหลดแบบฟอร์มลายเซ็น เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาลงลายมือชื่อ จากนั้นถ่ายภาพใส่ระบบคณะกรรมการสถานศึกษาแล้วอัปโหลดภาพ เข้าสู่ระบบ จนถึงอัปโหลดภาพบรรยากาศการประชุมจากนั้นกดปุ่มสีเขียว **บันทึก**

6

พิมพ์แบบรับรองผลการพิจารณา นร.05/ กสศ.05

เลือกเมนู 'แบบฟอร์ม' > เลือก พิมพ์แบบรับรองผลการพิจารณา นร.05/ กสศ.05

ครูกระถิน กวินตรา ชวนลิ้ม

ครูโรงเรียนเล็กๆ ที่รวมพลังกับชุมชน

โรงเรียนวัดบางน้ำจืด จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นโรงเรียนเล็กๆ ในถิ่นใต้ ที่มีจำนวนนักเรียนทั้งหมดเพียง 42 คน หากแต่ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อช่วยเหลือพัฒนานักเรียนทุนเสมอภาคทางการศึกษาของที่นี่กลับไม่เล็กลงเลย

ครูกระถิน-กวินตรา ชวนลิ้ม คือผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นหัวเรือผู้ประสานการทำงานของโรงเรียนและชุมชนเข้าด้วยกัน เพื่อพานักเรียนฝึกล้มแห่งความยากลำบากและการขาดโอกาสขึ้นสู่ฝั่งความเสมอภาคทางการศึกษาไปพร้อมๆ กัน

ปีกรงการเดินเรือ

ทันทีที่ได้รับการบรรจุตำแหน่งผอ.ที่โรงเรียนวัดบางน้ำจืด ครูกระถินก็ตั้งเป้าหมายของโรงเรียนเอาไว้ตั้งแต่ต้นว่า จะต้องช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพราะทราบจากการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างจริงจังว่า เด็กส่วนใหญ่มีฐานะยากจน สภาพครอบครัวมีปัญหา มีความลำบากทั้งด้านที่อยู่อาศัยและเรื่องค่าใช้จ่าย

“เราเข้าร่วมโครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนทุนเสมอภาคเป็นแรก ในปี 2562 ก็เลยตั้งแต่นั้นไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไปเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกหลัง โดยครูทุกคนไปด้วยกันทั้งหมด และไปมากกว่าหนึ่งครั้ง คือไปเยี่ยมบ้านตามแผนของ สพฐ. แล้วก็ไปบ้านของนักเรียนที่มีปัญหาในช่วงเวลาออกเหนือแผนการเยี่ยมบ้านด้วย เพื่อที่จะได้เข้าใจสภาพปัญหาของแต่ละบ้านอย่างแท้จริง ซึ่งการเป็นโรงเรียนขนาดเล็กแบบนี้หันมาความว่า สภาพความเป็นอยู่ของเด็กส่วนใหญ่จะยากจน เพราะถ้าผู้ปกครองที่มีความพร้อมทางการเงิน เขาก็จะพาเด็กไปเรียนที่โรงเรียนขนาดใหญ่กว่าที่มีงบประมาณสนับสนุนดูแลนักเรียนมากกว่า แต่โรงเรียนอย่างเรา เด็กบางคนไม่มีเงินมาโรงเรียนเลย บางคนไม่มีข้าวกิน บางคนบ้านที่อาศัยอยู่ไม่ใช่ของตัวเอง ต้องไปอาศัยเขาอยู่ชั้นล่างเป็นบ้านร้างต้องเสียค่าเช่าให้เขาซึ่งบางทีก็ไม่มีให้”

เรือเล็กลุยออกจากฝั่ง

เมื่อทราบว่าโรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกสศ. ครูกระถินจึงดีใจมากที่จะได้สานต่อแผนการพัฒนาความเป็นอยู่ของนักเรียนให้เป็นจริงอย่างที่วาดหวังไว้ และลุยต่อด้วยความมุ่งมั่นที่เต็มเปี่ยมในหัวใจ โดยไม่ได้หันต่ออุปสรรคเพื่อสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชนให้เข้าใจวิถีการทำงานของคุณครู

“การพูดคุยถึงวิธีการทำงานของคุณครู เราคุยไปหาผู้ปกครองถึงหลังคาบ้าน โดยมีผู้นำชุมชนเป็นคนพาไป ว่าโรงเรียนได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ลำบาก”

“รวมทั้งในกรณีที่มีการประชุมผู้ปกครองภาคเรียนครั้งก็มาทำความเข้าใจร่วมกันว่า หลักเกณฑ์ของการช่วยเหลือเป็นอย่างไร เงินที่ได้รับแบ่งเป็นเงินส่วนไหนบ้าง แล้วใครมีสิทธิ์ได้รับบ้าง เราจะต้องแจ้งว่า เด็กที่ได้รับเงินจัดสรรมาจากทางกองทุนเป็นผู้พิจารณาจากการลงพื้นที่คัดกรองและข้อมูลในระบบ ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นอย่างดี”

นอกจากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียน และสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองถึงวิธีการคัดกรองนักเรียนแล้ว ครูกระถินก็เริ่มแผนต่อมาด้วยการประชุมกับครูในโรงเรียน เพื่อจัดทำกิจกรรมสร้างอาชีพให้นักเรียน โดยตั้งโจทย์ว่าไม่ยากให้เป็นกิจกรรมที่ทำแล้วจบไปเลยๆ แต่จะต้องเป็นสิ่งที่ทำแล้วเกิดเงินหมุนเวียน ทำให้นักเรียนมีรายได้ ได้รับค่าตอบแทน

“เมื่อคุยกันเราพบว่า เรามีต้นทุนในเรื่องความมีชื่อเสียงด้านการทำไข่เค็ม เนื่องจากตั้งอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรามีผู้ปกครองที่มีความรู้เรื่องการทำไข่เค็มจำนวนมาก เป็นทรัพยากรบุคคลที่สามารถเชิญมาเป็นวิทยากรท้องถิ่นให้ความรู้กับนักเรียนได้ จึงได้ข้อสรุปว่าจะทำกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพด้วยการทำไข่เค็ม ซึ่งนอกจากวิทยากรจะมาให้ความรู้แล้ว ยังมาช่วยลงมือทำ และคอยดูแลการผลิตด้วย”

“ชุมชนพร้อมที่จะสนับสนุนโรงเรียนตั้งแต่การรับออเดอร์ การกระจายข่าว ช่วยประชาสัมพันธ์”

กระทั่งผลิตไข่เค็มล็อตแรกออกมา และได้รับผลตอบรับในทางที่ดีว่า ไข่เค็มของโรงเรียนมีรสชาติอร่อย และขายได้จนหมดเกลี้ยง โรงเรียนจึงตั้งใจผลิตในจำนวนที่มากขึ้นอีก จากล็อตแรกที่ผลิตเพียง 150 ฟอง ต่อมาผลิตถึงล็อตละ 500-700 ฟอง ซึ่งนอกจากความร่วมมือร่วมใจของครูและนักเรียนในโรงเรียนแล้ว ก็ได้รับความสนับสนุนเป็นอย่างดีจากคนในชุมชนที่ช่วยอุดหนุน และประชาสัมพันธ์ผลผลิตจากน้ำพักน้ำแรงของเด็กๆ

“คนที่ซื้อไข่เค็มจากโรงเรียนไปทำอาหารขายอีกก็ช่วยบอกต่อว่าไข่เค็มนี้เป็นผลผลิตของโครงการที่โรงเรียนจัดทำขึ้น หรือคนที่อุดหนุนไข่เค็ม เมื่อได้ลองแล้วเห็นว่ารสชาติดีก็ช่วยบอกกันปากต่อปาก ทำให้ไข่เค็มของโรงเรียนเป็นที่รู้จักมากขึ้น นอกจากนี้ ครูก็เป็นสมาชิกกลุ่มไลน์ของหมู่บ้าน ก็จะไปประชาสัมพันธ์ในกลุ่มไลน์ให้สิ่งจูงใจไข่เค็มที่จะผลิตในล็อตต่อไป รวมทั้งโพสต์ผ่านทางหน้าเพจของโรงเรียนทำให้โครงการถือว่าประสบความสำเร็จได้เร็วเมื่อเทียบกับระยะเวลาที่เพิ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณ เนื่องจากมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางออนไลน์และชุมชนที่ช่วยกันสนับสนุนบอกต่อ”

นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้วางแผนในปีการศึกษาต่อไปว่าจะทำไข่เค็มผลิตไข่เค็มที่มีประสิทธิภาพและมาตรฐานการผลิตมากขึ้น แต่ด้วยบุคลากรของโรงเรียนที่มีอยู่จำกัดจึงประสานขอความร่วมมือจากชุมชน ซึ่งมีช่างและบุคคลอื่นๆ มาช่วยกันปรับปรุงโรงผลิตด้วยความยินดี และโรงเรียนยังตั้งใจจะขยายเขตเขียนอย. เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการสร้างอาชีพให้กับเด็กๆ ทำให้คำว่า ‘บางน้ำจืด’ อันเป็นที่ชื่อของโรงเรียน ชุมชน และวัด แสดงให้เห็นความร่วมมือกันของทั้งชุมชนที่อยู่ในผลผลิตชิ้นนี้ด้วย

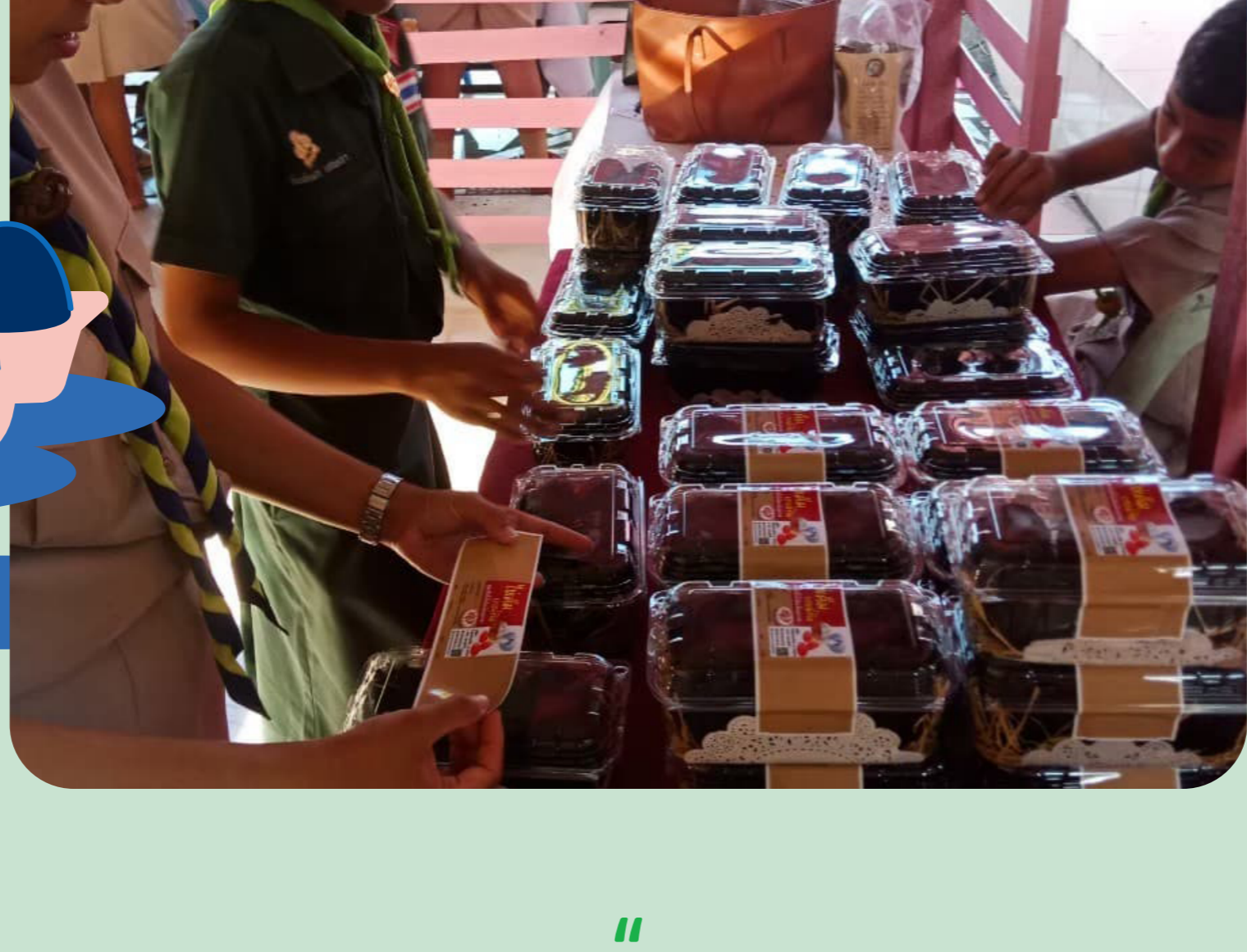

ลงเรือลำเดียวกัน

เพราะโรงเรียนได้พยายามช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง และไม่ได้อยู่อย่างแยกตัวกับชุมชน ทางชุมชนจึงมองเห็นความจริงใจของโรงเรียน และเชิญให้ครูกระถินเข้าร่วมกลุ่มไลน์ ที่ประกอบด้วยผู้นำชุมชนหลายๆ ฝ่าย เช่น ผู้นำบ้านเจ้าอาวาสวัด ครู อสม. ผู้ปกครองนักเรียน เป็นต้น ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับการประสานงาน ประชาสัมพันธ์ บอกความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นความสัมพันธ์ที่พึ่งพากัน ทั้งบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน

“กลุ่มไลน์หมู่บ้าน ทางหมู่บ้านมีกันอยู่แล้ว เมื่อครูเข้ามาเป็น ผอ. ทางผู้นำชุมชนได้มองเห็นสิ่งที่โรงเรียนได้ทำกิจกรรมเข้าถึงชุมชน เข้าถึงผู้ปกครอง จึงเชิญให้เราเข้าร่วมกลุ่มในวงว่าฝ่ายไหนมีกิจกรรมอะไร ต้องขอความร่วมมืออะไร ก็จะทำให้ทราบร่วมกันไม่ว่าฝ่ายไหนมีกิจกรรมอะไร นอกจากนั้น เวลาจะมีประชุมอะไรของหมู่บ้านเราก็จะไปเข้าร่วมด้วยทุกครั้ง เพื่อไปประชาสัมพันธ์กิจกรรม แล้วก็ขอความร่วมมือชุมชนในการทำกิจกรรมของโรงเรียน หรือเราเองก็ไปร่วมกิจกรรมอื่นๆ ของชุมชนเช่นกัน”

ครูกระถินยังเสริมอีกว่า นอกจากจะมีกลุ่มไลน์เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการช่วยประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับทุกภาคส่วนในชุมชนแล้ว เมื่อมีปัญหาโรงเรียนจะติดต่อตรงไปยังผู้นำชุมชน หรือคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งก็จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ครูกระถินจึงเชื่อว่าสิ่งที่ทำให้การร่วมมือของชุมชนแห่งนี้เข้มแข็ง เกิดจากการมีจิตใจที่พร้อมจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันของทุกๆ ฝ่าย จนทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นของคนในชุมชน

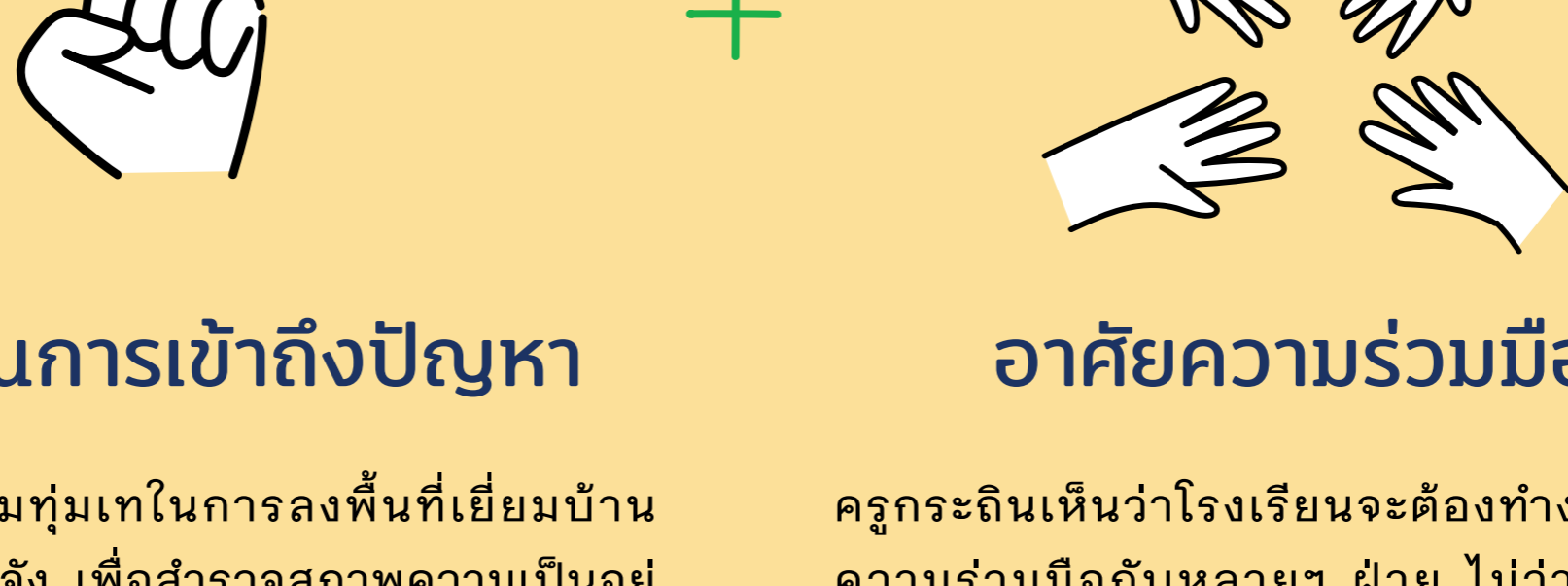

“เพราะว่าถ้าใจไม่เปิดรับ ไม่พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือกันตั้งแต่แรก ไม่ว่าจะฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อย่างไม่ก็คงไม่สำเร็จ”

“ในส่วนของโรงเรียนที่ช่วยเหลือนักเรียน ชุมชนก็เห็นความตั้งใจจริงถึงเป้าหมายสูงสุดของโรงเรียนที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของนักเรียน ชุมชนก็เต็มใจที่จะช่วยเหลือ และเมื่อชุมชนต้องการความช่วยเหลือ โรงเรียนก็จะไปให้การสนับสนุนด้วยความตั้งใจและความจริงใจ

ครุมาอยู่ที่โรงเรียนนี้เพียงหนึ่งปีก็สัมผัสได้ถึงความแน่นแฟ้นของคนในชุมชนและทำให้เห็นถึงความสำคัญของชุมชนว่า โรงเรียนต้องอยู่กับชุมชนจริงๆ เพราะหากไม่มีชุมชน โรงเรียนขนาดเล็กแบบนี้จะเดินไปได้อย่างสมบูรณ์แบบ คงเป็นไปได้ยาก”

วิธีคิดแบบครูกระถิน

มุ่งมั่นในการเข้าถึงปัญหา

ครูกระถินใช้ความทุ่มเทในการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างจริงจัง เพื่อสำรวจสภาพความเป็นอยู่ภายในครอบครัว และปัญหาของนักเรียนที่กำลังประสบอย่างเข้าถึง เพื่อทำความเข้าใจความรู้สึกและความยากลำบากที่แท้จริงของนักเรียน และนำปัญหาที่พบไปหาทางแก้ไขตรงจุดมากที่สุด

อาศัยความร่วมมือ

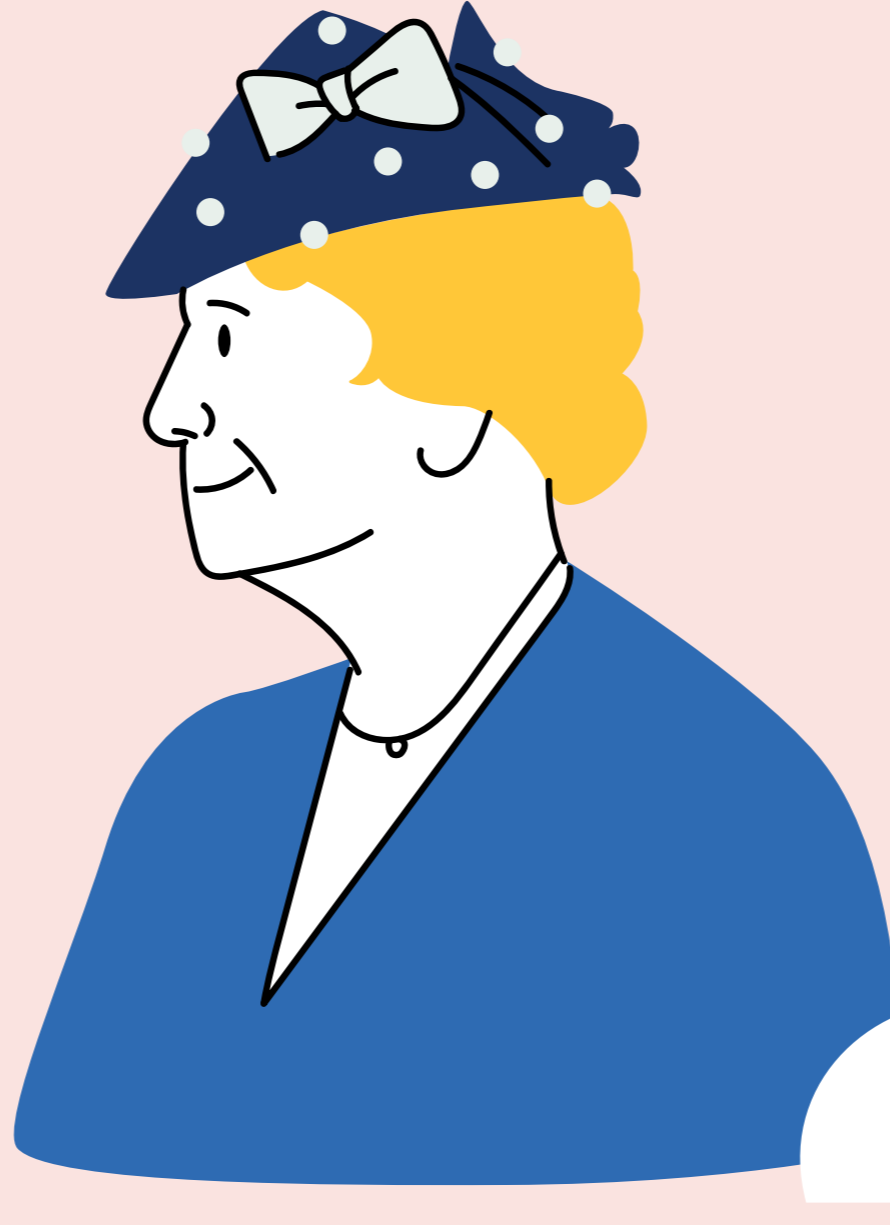
ครูกระถินเห็นว่าจะโรงเรียนจะต้องทำงานโดยอาศัยความร่วมมือกับหลายๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นระดับนักเรียน ผู้ปกครอง วัด หมู่บ้าน และตำบล จะทำให้เกิดผลสำเร็จที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการ单打独斗ช่วยเหลือนักเรียนภายในโรงเรียนเท่านั้น แต่ยิ่งทำให้เกิดเป็นความเข้มแข็งของทั้งชุมชนที่ยั่งยืน

Alone, we can do so little;
Together, we can do so much.

ด้วยตัวคนเดียว
เราทำได้เพียงเล็กน้อย
แต่ด้วยการร่วมมือกัน
เราจะทำได้มากมาย

-Helen Keller
นักเขียนชาวอเมริกัน

//

ต่อยอดความคิดและสะกดแรงบันดาลใจในการทำงานร่วมกับชุมชน
ของคนเป็นครู ด้วยตัวอย่างสื่อสนุกๆ และแหล่งเพิ่มความรู้ที่น่าสนใจ
เพื่อเพิ่มไฟในการทำงานของครูไทยทุกท่าน

//

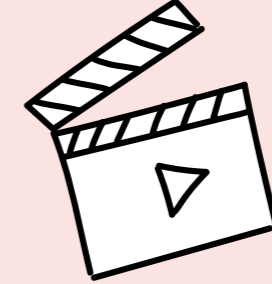
ประสบการณ์ยิ่งใหญ่ ในหมู่บ้านเล็กๆ

เขียน: มาซาฮิโกะ โอดะชิ
แปล: มุทิตา พานิช
สำนักพิมพ์: สำนักพิมพ์สวนมีเงินมา

หนังสือที่เล่าด้วยบรรยากาศอบอุ่นเล่มนี้ เป็นเรื่องราว
ของหมู่บ้านกลางหุบเขาที่ห่างไกลในญี่ปุ่น แต่สามารถ
แปรรูปส้มยูสุจนมีชื่อเสียงและกลายเป็นผลิตภัณฑ์สร้าง
รายได้สู่ชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือกันของคนตัวเล็กๆ
ในหมู่บ้าน หนังสืออ่านง่าย แต่ถ่ายทอดกลยุทธ์การทำ
ธุรกิจจากเรื่องจริงที่จะมอบแนวคิดในการพัฒนาชุมชน
ด้วยความคิดสร้างสรรค์

สามชุก (2009)

เรื่องจริงของกลุ่มเด็กมัธยมที่ประสบปัญหาต่างๆ กัน จนถูกยาเสพติดเข้าแทรกแซง
ชีวิต แม้ว่าสังคมจะตราหน้าว่าพวกเขาเป็นเด็กเลวร้าย แต่ครูพินิจเลือกที่จะยื่น
หยัดเคียงข้างเด็กเหล่านี้เพื่อให้พวกเขาหลุดพ้นจากวังวนของมัน หนังสือสะท้อน
ให้เห็นเบื้องหลังของปัญหาสังคมที่เด็กๆ ต้องเผชิญ มีเพียงการให้โอกาสและ
การร่วมมือกันของชุมชนที่จะช่วยให้พวกเขาก้าวข้ามปัญหาเหล่านี้ไปได้

ครูหึ่งห้อยกับห้องเรียนสีฟ้า

พ็อดแคสต์ของครูบนยอดดอยแถบชายแดนในโรงเรียนขยายโอกาสแห่งหนึ่ง
เก็บเรื่องราวสั้นๆ มาแบ่งปันให้ฟังแบบเรื่อยๆ ถึงประสบการณ์ที่พบเจอใน
ชีวิตประจำวันของการเป็นครูเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และชี้ชวนให้ลองมองไป
ยังมุมเล็กๆ มุมหนึ่งของโรงเรียนที่อาจมีบทเรียนจากเหล่านักเรียนตัวน้อย
แอบซ่อนอยู่

The Potential

thepotential.org

เว็บไซต์บอกเล่าเรื่องราวดีๆ ที่เน้นการสื่อสารองค์ความรู้และแนวทางการจัดการ
เรียนรู้ด้านเยาวชนและคนรุ่นใหม่ ถ่ายทอดผ่านบุคคลที่น่าสนใจ แชรประสบการณ์
และทฤษฎีการเรียนรู้ยุคใหม่ให้สอดคล้องกับสังคมในปัจจุบันที่ดำเนินไปท่ามกลาง
การเปลี่ยนแปลง

แหล่งข้อมูล เพื่อใช้งานระบบคัดกรอง

โรงเรียนสัดกัต สพจ.

โรงเรียนสัดกัต อปท.

โรงเรียนสัดกัต ตชด.

แอปพลิเคชัน

สังกัด สพจ.

🔍 ปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน

สังกัด อปท. และ ตชด.

🔍 คัดกรองทุนเสมอภาค